

Mlaš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo ·

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad: 9020 Celovec - Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu - Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XVI. / STEVILKA 10

CELOVEC, DNE 10. MARCA 1966

CENA 2.— ŠILINGA

ÖVP naložena velika odgovornost

Državnozborske volitve so za nami. Končale so z veliko zmago Avstrijske ljudske stranke, ki si je priborila z nedeljsko odločitvijo večino v parlamentu. S tem stojimo pred novim obdobjem avstrijske notranje politike. Dejstvo, da OeVP ni napredovala le za enega ali dva mandata, temveč je povečala število mandatov od 81 na 85 ter je socialistična stranka nazadovala od 76 na 74 mandatov, kaže, da glavni avstrijski stranki nista več približno enako močni, temveč ju loči sedaj drugo od druge 11 mandatov. Brezdvomno bo mogla OeVP, opiraje se na izid nedeljskih državnozborskih volitev, razširiti svoj vpliv v novi vladi. Tudi socialisti računajo s tem, da se bodo morali pri pogajanjih odpovedati enemu ministrstvu, ki je bilo doslej v rokah socialistov. Pričakovati pa je tudi, da si bo skušala Ljudska stranka zagotoviti večji vpliv na avstrijsko zunanjo politiko. To tembolj, ker bodo stopila že v bližnji bodočnosti pogajanja z Evropsko gospodarsko skupnostjo za Avstrijo v odločilno fazo, medtem, ko predvideva na drugi strani evropska politika kanclerja dr. Klause tesnejše sodelovanje tudi z vzhodnimi državami. Vprašanja evropske integracije OeVP vsekakor ne bo hotela prepuščati socialistom samim, to tem manj, ker so ta vprašanja že vsled avstrijske državne pogodbe tesno povezana z nadaljnjo usodo Avstrije. Nasprotno sme javnost od OeVP na podlagi nedeljskega volilnega izida pričakovati upravičeno novih iniciativ. Saj je bila z absolutno večino izpovedana po avstrijskih volilcih zaupnica tudi Klausovi evropski politiki. Uspešna gospodarska in kulturna politika more imeti za osnovo le čim širšo odprtost napram vsem sosedom, čim tesnejše sodelovanje Avstrije z vsemi evropskimi državami.

To sodelovanje pa bo morala Avstrijska ljudska stranka zagovarjati dosledno prav tako v svoji notranji politiki. Kljub temu, da bi mogla s 85 mandati sedaj tudi sama vladati, pričakuje avstrijsko prebivalstvo od OeVP nadaljevanje koalicije s socialisti. Absolutna večina v parlamentu ter razširitev vpliva v vladi ji morata zadostovati, da uspešno in prepričljivo uveljavi svoj politični, kulturni in gospodarski program.

Izrekla pa se je Avstrijska ljudska stranka pred volitvami po svojih predstavnikih tudi za odkrito sodelovanje z manjšino ter za pravično ureditev vseh vprašanj, ki izvirajo za Avstrijo iz obveznosti člena 7 državne pogodbe. Da bo iskal kancler dr. Klaus ob sodelovanju manjšine pri reševanju naših vprašanj vedno rešitev, ki bo odgovarjala duhu državne pogodbe, o tem smo prepričani. Odprtost na vse strani, torej tudi napram manjšini, mora biti povsod vodilo Avstrijski ljudski stranki. Naj bi pomenile tozadevno tudi nedeljske državnozborske volitve korak naprej. Kljub temu, da se OeVP pri volitvah ni posluževala nacionalnih gesel ter tudi ni reagovala na napade svobodnjaške stranke v zvezi s koroškimi Slovenci, je v deželi napredovala za 12.000 glasov. Da se je izreklo v celovškem, beljaškem in velikovškem okraju 4.473 volilcev več za OeVP kot pri državnozborskih volitvah leta 1962, nalaga Ljudski stranki veliko odgovornost glede zadev južne Koroške, ki niso zgolj gospodarskega značaja, temveč terjajo ureditev predvsem človeških odnosov v duhu strpnosti in odkritega sodelovanja med večinskimi narodom in manjšino. To vprašanje po teh volitvah ne more več biti zadeva le nekaterih vodilnih predstavnikov OeVP, temveč vseh pripadnikov Ljudske stranke. Le tako ima OeVP na Koroškem bodočnost.

Avstrija zaupa Klausu

Na nedeljskih volitvah je dobila Avstrijska ljudska stranka absolutno večino. V avstrijskem parlamentu bo zastopana s 85 poslanci, dočim jih je imela doslej le 81. Socialistom pripada na podlagi državnozborskih volitev 74 poslancev, zgubili so torej dva poslanska sedeža. Močno so nazadovani v državi svobodnjaki. FPOe bo zastopana v državnem zboru sicer še s 6 poslanci, pač pa o kakšni koaliciji z njo na podlagi tega njenega poraza ne more več biti govora. Saj bi s socialisti vred imela sedaj le 80 poslancev, dočim jih ima Ljudska stranka sama 85.

Za Avstrijsko ljudsko stranko je bilo pri volitvah oddanih 2.191.128 glasov, pri državnozborskih volitvah leta 1962 2.024.501. Socialisti so dobili 1.928.922 glasov, leta 1962 1.960.685. Pri tem so že všteti glasovi komunistov izvzemši v volilnem okraju IV na Dunaju. Tam je bilo oddanih za komuniste 18.638 glasov, leta 1962 pa 21.000. Komunisti so doživeli torej tokrat popoln poraz.

Svobodnjaška stranka FPOe je nazadovala od 313.895 glasov, ki jih je imela še leta 1962, tokrat na 242.599 glasov. Stranka nekdanjega ministra za notranje zadeve Olaha je odnesla 148.521 glasov. Ker ni do-

segla osnovnega mandata, v parlamentu ne bo imela nobenega poslanca.

Volilnih upravičencev je bilo pri nedeljskih volitvah 4.886.534. Oddanih pa je bilo 4.583.948 glasov. Od teh je bilo 52.084 neveljavnih. Torej je bilo veljavno oddanih 4.531.864 glasov.

Na Koroškem je bil izid sledeči:

Za Avstrijsko ljudsko stranko je bilo oddanih 106.422 glasov, leta 1962 94.639 glasov. Socialisti so dobili s komunisti vred, ki so zanje glasovali, 142.812 glasov, leta 1962 pa 137.283 glasov. Svobodnjaška stranka FPOe je rahlo nazadovala tudi na Koroškem. Medtem, ko je bilo zanjo oddanih leta 1962 še 34.544 glasov, jih je beležila tokrat 33.113 glasov. Za Olaha in njegovo Demokratično napredno stranko je glasovalo 5661 volilcev.

Po presenetljivem izidu nedeljskih državnozborskih volitev pričakuje cela Avstrija s posebno pozornostjo na to, kako se bosta odslej zadržali obe vodilni stranki. Trajalo bo še nekaj dni, preden se bodo začela pogajanja o novi vladi.

Zvezni kancler dr. Klaus je na večer nedeljskih volitev znova naglasil, da bo Avstrijska ljudska stranka pozvala socialiste, naj bi zopet skupno sestavili vlado.

Zahvala volivcem

Narodni svet koroških Slovencev se zahvaljuje slovenskim volivcem in zaupnikom za požrtvovalnost in zvestobo. Dosegli smo pri državnozborskih volitvah po naših občinah lep uspeh, ki nas vse obvezuje.

Slovenji Plajberk: VP 96 (85, 58), SP 139 (120, 118), FP 10 (9, 11), DFP 1, (KP: 19, 12).

Sele: VP 226 (163, 51), SP 257 (224, 206), FP 9 (7, 0), DFP 1, (KP: 17, 12).

BELJAŠKI OKRAJ:

Podklošter: VP 961 (837, 758), SP 2504 (2223, 2244), FP 248 (275, 283), DFP 98, (KP: 256, 271).

Loga ves: VP 353 (300, 279), SP 713 (611, 567), FP 182 (211, 217), DFP 14, (KP: 75, 46).

Bistrica na Zilji: VP 199 (177, 148), SP 174 (169, 183), FP 17 (23, 20), DFP 2, (KP: 1, 15).

Bečkanj: VP 1140 (1024, 912), SP 1970 (1815, 1830), FP 135 (135, 136), DFP 65, (KP: 112, 81).

Straja ves: VP 213 (190, 162), SP 273 (300, 274), FP 19 (23, 25), DFP 11, (KP: 10, 9).

Kostanje: VP 189 (138, 144), SP 265 (231, 256), FP 145 (146, 155), DFP 2, (KP: 9, 15).

Ledince: VP 302 (290, 217), SP 343 (377, 301), FP 60, 66, DFP 15, (KP: 10, 9).

Marija na Zilji: VP 437 (393, 398), SP 716 (644, 640), FP 92 (84, 104), DFP 27, (KP: 48, 40).

Čajna: VP 326 (308, 278), SP 697 (653, 665), FP 184 (214, 230), DFP 23, (KP: 60, 45).

Rožek: VP 211 (134, 172), SP 337 (202, 309), FP 71 (50, 83), DFP 13, (KP: 4, 9).

Št. Jakob v Rožu: VP 794 (688, 490), SP 1503 (1331, 1276), FP 123 (115, 120), DFP 39, (KP: 175, 136).

Vrba: VP 751 (538, 623), SP 922 (476, 894), FP 285 (181, 285), DFP 36, (KP: 15, 28).

Vernperk: VP 460 (405, 363), SP 1006 (972, 955), FP 202 (202, 213), DFP 38, (KP: 51, 47).

VELIKOVŠKI OKRAJ:

Pliberk: VP 1018 (884, 683), SP 965 (1031, 872), FP 119 (103, 158), DFP 33, (KP: 37, 13).

Djekše: VP 279 (246, 242), SP 262 (284, 255), FP 52 (60, 47), DFP 0, (KP: 3, 0).

Dobrla ves: VP 1096 (954, 921), SP 1481 (1400, 1426), FP 107 (118, 113), DFP 29, (KP: 63, 62).

Železna Kapla: VP 614 (558, 434), SP 1440 (1323, 1356), FP 67 (77, 64), DFP 15, (KP: 144, 102).

Bistrica nad Pliberkom: VP 412 (331, 184), SP 616 (587, 555), FP 50 (56, 52), DFP 26, (KP: 46, 14).

Galicija: VP 314 (283, 247), SP 477 (445, 455), FP 47 (62, 42), DFP 15, (KP: 9, 12).

Globasnica: VP 378 (378, 196), SP 291 (277, 236), FP 33 (41, 30), DFP 7, (KP: 10, 6).

Grcbinj: VP 844 (770, 724), SP 588 (595, 617), FP 183 (181, 191), DFP 15, (KP: 17, 6).

Suha: VP 304 (324, 254), SP 295 (314, 286), FP 58 (37, 50), DFP 16, (KP: 2, 4).

Vovbre: VP 369 (336, 313), SP 360 (319, 358), FP 39 (51, 59), DFP 13, (KP: 13, 18).

Ruda: VP 335 (281, 266), SP 393 (402, 266), FP 74 (82, 82), DFP 3, (KP: 13, 12).

(Dalje na 8. strani)

Tako smo volili na našem ozemlju

Izidi po občinah:

V oklepaju so navedeni izidi državnozborskih volitev leta 1962 in deželnozborskih volitev leta 1965.

CELOVŠKI OKRAJ:

Žrelec: VP 439 (357, 379), SP 884 (749, 836), FP 101 (90, 106), DFP 14, (KP: 35, 29).

Bistrica v R.: VP 346 (317, 231), SP 676 (650, 612), FP 66 (55, 77), DFP 9, (KP: 56, 31).

Borovlje: VP 1203 (1085, 960), SP 2771 (2571, 2521), FP 254 (258, 284), DFP 51, (KP: 220, 226).

Grabštanj: VP 578 (463, 487), SP 577 (597, 579), FP 112 (146, 136), DFP 13, (KP 11, 4).

Hodiše: VP 273 (233, 215), SP 442 (446, 405), FP 52 (35, 60), DFP 12, (KP 10, 7).

Kotmara ves: VP 400 (294, 297), SP 714 (616, 667), FP 60 (70, 71) DFP 5, (KP: 69, 43).

Bilčovs: VP 352 (328, 262), SP 306 (339, 291), FP 49 (53, 74), DFP 4, (KP 18, 16).

Žihpolje: VP 291 (276, 246), SP 268 (205, 249), FP 59 (85, 77), DFP 3, (KP: 6, 5).

Medgorje: VP 194 (159, 153), SP 258 (271, 250), FP 11 (33, 23), DFP 3, (KP: 2, 1).

Pokrče: VP 332 (262, 266), SP 504 (500, 486), FP 90 (115, 101), DFP 10, (KP: 3, 7).

Radiše: VP 99 (60, 65), SP 125 (130, 106), FP 22 (31, 21), DFP 1, (KP: 0, 1).

Šmarjeta v Rožu: VP 301 (279, 210), SP 288 (298, 282), FP 28 (24, 24), DFP 2, (KP: 15, 15).

Št. Tomaž pri Celovcu: VP 353 (320, 322), SP 407 (416, 431), FP 54 (63, 42) DFP 11 (KP: 8, 6).

Škofiče: VP 302 (236, 216), SP 615 (581, 578), FP 40 (45, 49), DFP 7, (KP: 34, 30).

Vetrinj: VP 662 (538, 549), SP 1149 (1177, 1129), FP 247 (189, 292), DFP 34, (KP: 48, 29).

Svetna ves: VP 168 (152, 102), SP 267 (254, 224), FP 22 (13, 33), DFP 8, (KP: 38, 41).

Izidi po okrajih:

Celovški okraj: Oddanih glasov 41.498; od teh za OeVP 15.335 (1962: 13.275), SPOe je dobila: 21.021 (1962: 20.588), FPOe: 4533 (1962: 4584), DFP: 609.

Beljak podeželje: Oddanih glasov: 41.247; od teh za OeVP 11.602 (1962: 10.148), SPOe je dobila: 24.083 (1962: 22.110), FPOe: 4.719 (1962: 4.755), DFP: 343.

Velikovški okraj: Veljavno oddanih glasov 22.436; od teh za OeVP 9.251 (1962: 8.292), SPOe je dobila: 11.363 (1962: 11.015), FPOe: 1549 (1962: 1616), DFP: 273.

Okraj Šmohor: Oddanih glasov: 11.574, od teh za OeVP 5318 (1962: 5100), SPOe je dobila 4173 (1962: 4259), FPOe: 1867 (1962: 1844), DFP: 216.

Tudi pri teh državnozborskih volitvah avstrijski tisk priznava prirastek glasov, ki so bili na dvojezičnem ozemlju oddani po Slovencih za Avstrijsko ljudsko stranko. Med temi je bilo mnogo glasov s pridržkom oddanih za OeVP. Dokončno zaupanje volilcev si bo morala Ljudska stranka šele pridobiti. Pogoji za to so dani. Na stranki je, da prepriča sedaj volilca z dokazi in dejanji.

Politični teden

Po svetu . . .

DVA DRŽAVNA UDARA V ZADNJEM ČASU UDAR V SIRIJI . . .

Sirijska je doživela pred kratkim 15. državni udar v teku šestnajstih let. Zdi se, da gre za spor znotraj levo usmerjene socialistične stranke Baas, ki je že od leta 1963 na oblasti. Vojska je aretirala sirskega državnega predsednika generala Amina Hafiza, predsednika vlade Salaha Bitarja, ustanovitelja in teoretika stranke Baas Michela Aflaka in še druge politike.

Sirijska je država, ki ji je Francija podelila neodvisnost ob koncu druge svetovne vojne. Večina prebivalstva je arabskega pokolenja, po veri pa so pripadniki Mohamedovega nauka. Sirijo vladajo že od začetka samostojnosti sami generali, to je vojaki. Ti so v šestnajstih letih uprizorili že 15 političnih prevratov. Zadnji, ki je bil v četrtek, 23. februarja, je bil baje najbolj krvav. Po nepotrjenih poročilih je padlo na obeh straneh najmanj tisoč ljudi.

Najnovejši udar v Siriji je bil dvojnega pomena. Gre za prevzem oblasti in vodstva stranke. To je vsekakor nepričakovani preokret, ki bo prav gotovo imel daljnosežne posledice, in to ne le v tej deželi, marveč tudi v arabskem svetu sploh. Državni prevrat je bil predvsem usoden za stranko Baas samo. Če gledamo stvarno in se ne oziramo na končne posledice, si je le težko predstavljati, da bi se ona mogla opomoči. Udar »mladoturkov« je za stranko tako usoden, da ga lahko primerjamo s potresom. Kar se pa tiče posledic na državni ravni, je prevrat močno omajal položaj v Siriji, s čimer pa so se poslabšale tudi razmere vobče, kajti tudi sirska vojska je sedaj razcepljena.

Kako se bodo razvijali nadaljnji dogodki v Damasku, glavnem mestu Sirije in pa sploh v celi deželi, je še zavito v temo. Eno je že sedaj jasno, da se naslanja novi levo usmerjeni socialistični režim bolj na komunistični blok. Odstavljeni državni predsednik general Amin Hafez in ministrski predsednik Salah Bitar bosta morala pred sodišče, baje zaradi desno usmerjenega zadržanja.

. . . IN V AFRISKI REPUBLIKI GANI

Vojaški udar v afriški republiki Gani je presenetil svet. Saj je bivša britanska kolonija Zlata obala na afriškem zapadu veljala za eno izmed najbolj trdnih na črnem kontinentu, čeravno je v zadnjih letih večkrat prišlo do poskusov atentata na predsednika dr. Kwame Nkrumah in do notranjih sporov. Gana je bila doslej ena od nosilk ideje o afriški enotnosti in neodvisnosti ter je bila med vodilnimi silami politike nevezanosti.

Dan kasneje po sirskega državnem udaru, to je 24. februarja, pa je prišla novica iz Gane, da je bil predsednik države dr. Kwame Nkrumah, ki je bil pravkar na poti v rdečo Kitajsko, da ponovno poskusi, kaj bi se dalo storiti za mir v Vietnamu, odstavljeno. Tistega dne je radio Akra sporočil, da sta vojska in policija prevzeli oblast v Gani. Predsednik Nkrumah je bil odstavljen skupno z vsemi njegovimi ministri. Parlament je bil razpuščen, stranka konvencije, ki je edina stranka v Gani in ji predseduje Nkrumah, je bila razglašena za nezakonito.

Nacionalni revolucionarnega sveta Kow Amihia je z njegovim sodelavcem prispel v Akro in izjavil, da je bil eden izmed glavnih organizatorjev državnega prevrata proti Kwame Nkrumahu. Dalje je trdil, da uživa revolucionarni svet vso podporo ganskega ljudstva. Pri tem je rekel, da so državni udar začeli pripravljati že leta 1961, ko je on zbežal v London. Iz Londona je vodil vse priprave za upor. Očital je Nkrumahu, da je zlorabljal oblast in privedel gospodarstvo v zmešnjavo. Dejal je, da bosta morali preteči najmanj dve leti, preden bodo lahko razpisali nove volitve, ki da bodo prave demokratične volitve.

Odstavljeni ganski predsednik dr. Kwame Nkrumah pa je medtem, ko je bil še prej v Pekingu in Moskvi, prispel v glavno mesto Gvineje Konakri, kjer so ga sprejeli z vsemi častmi. Na letališču ga je čakal sam gvinejski predsednik Seku Ture.

Na zborovanju v Konkriju je Seku Ture poudaril, da velja Nkrumah še zmerom za predsednika. Nkrumah pa je izjavil, da se bo kmalu vrnil v Gano, tedaj pa bo pre-

nehal upor onih, ki so si upali nastopiti samo med njegovo odsotnostjo.

Iz Džakarte so poročali, da je indonezijski predsednik Sukarno dobil pismo Nkrumaha. Zunanji minister Subandrio je izjavil, da bo Sukarno v kratkem odgovoril Nkrumahu in se obvezal, da mu bo pomagal v njegovi borbi. Izmed afriških držav sta se doslej le dve, to je Gvineja in Mali izrekli za Nkrumaha.

POLITIKA BONNA

Zahodnonemški kancler prof. Ludwig Erhard je na neki tiskovni konferenci v Bonnu govoril o zunanji politiki njegove države. Izjavil je, da Francija, ko je izstopila iz Organizacije severnoatlantskega pakta, ni napravila nobene dobre usluge tej zvezi, kajti povzročila je težke materialne, tehnične in strateške probleme. K temu je še dodal, da povezovanje Organizacije severnoatlantskega pakta v Zahodni Nemčiji zanjkrat ni zaželeno. Kancler Erhard je tudi dejal, da je neka zahodnonemško-francoska komisija dobila nalog, naj bi proučila možnosti vojaškega sodelovanja med Bonnom in Parizom in predložil ustrezne predloge.

Kar zadeva združitev obeh Nemčij, je prof. Erhard dejal, da bonnska vlada ne odklanja zamisli o ureditvi tega vprašanja v okviru evropske rešitve. Prav tako je kancler izrazil upanje, da bo francoski predsednik general de Gaulle med svojim obiskom v Sovjetski zvezi zastopal stališče, da ni mogoče najti ustrezne rešitve evropskih vprašanj brez ponovne nemške združitve.

Kar se pa tiče odnosov Zahodne Nemčije s Sovjetsko zvezo, pa je kancler prof. Ludwig Erhard izjavil na tiskovni konferenci, da se ti mislo zboljšali. Rekel je, da se taki stiki s Sovjetsko zvezo nadaljujejo po diplomatski poti. Po njegovi oceni dosedanja stiki, od katerih si ni treba delati prevelikih upov, niso pripeljali do izhodiščne točke.

Glede zahodnonemške vojaške pomoči v Vietnamu pa je prof. Erhard ponovno zagotovil, da njegova vlada ne bo poslala nobenega nemškega vojaka v Vietnam, pač pa da bo Zahodna Nemčija še nadalje moralno podpirala Združene države Amerike in dajala človekoljubno pomoč Južnemu Vietnamu.

. . . in pri nas v Avstriji

ABSOLUTNA VEČINA LJUDSKE STRANKE

V nedeljo, dne 6. marca, je bilo po najnovejših podatkih v Avstriji v 25 volilnih okrožjih 4.886.534 volilnih upravičencev. Zopet so bile avstrijske žene v večini, bilo je namreč 2.724.416 žen, nasproti 2.162.118 moških. Nasproti državnoborskim volitvam leta 1962 je število volilnih upravičencev naraslo za 81.138.

Državnoborske volitve 1966 so prinesle Avstrijski ljudski stranki ponovno absolutno večino, in sicer tokrat 48 odstotkov ali 85 mandatov; prvič je stranka dosegla to leta 1945, to je 50 odstotkov ali 85 poslanskih mest. Socialistična stranka je na splošno glasove izgubila, le v posameznih volilnih okrožjih je dosegla ali prekoračila ono število, ki so ga dali skupaj prejšnji glasovi socialistične in komunistične stranke. Svobodnjaška stranka (FPOe) je bila glavna izgubiteljica v tej volilni borbi; izgubila je nad tretjino svojih glasov.

POTEK VOLITEV

To nedeljo je bilo v vsej Avstriji kot nalašč idealno vreme za volitve: nebo je bilo oblačno, na Dunaju in na predalpskem področju je lahko deževalo. To je vplivalo tudi na tiste, katerih udeležba na volitvah je bila odvisna od vremena, kajti v tem primeru ni bilo nobenega razloga iti na izlet. Prav gotovo je to močno vplivalo na izid volitev. Volilna udeležba je bila zato visoka, nad 90 odstotkov. Tudi ni bilo javljenih nobenih posebnih prekrškov. Bilo je v glavnem vse mirno in disciplinirano, z razliko od volilnega boja.

Po 17. uri popoldne je pričakovala cela Avstrija z napetostjo končni izid tega volilnega boja. V glavnih volilnih uradih, v računskih središčih, glavnih strankinih pisarnah so prejeli volilne rezultate.

Ob 17. uri: Prvi volilni izidi so prispeli

Tako prof. Erhard. V Moskvi pa piše časopis »Izvestija«, da bo neka zahodnonemška tvrdka dobavila letos ameriškim letalskim silam v Južnemu Vietnamu 6000 bomb po 250 kilogramov. List tudi trdi, da so sklenili tajni dogovor med Bonnom in Washingtonom v štabu Organizacije severnoatlantskega pakta. Časopis »Izvestija« tudi piše, da se s tem uresničuje vojaška zarota zaveznikov pri ustvarjanju osi Zahodna Nemčija — Združene države Amerike, ki sega daleč čez mejo atlantske zveze. Zahodna Nemčija postaja s tem neposredna sodelavka v vietnamski vojni, zaključuje moskovski časopis »Izvestija«.

ULBRICHT HOČE V OZN

Vzhodna Nemčija je v torek minulega tedna zaprosila, da bi jo Organizacija združenih narodov sprejela kot članico. Prošnjo je izročil glavnemu tajniku te svetovne organizacije U Tantu poljski poslanik pri OZN. Predpisana prošnja je podpisana po državnem in partijskem vodji Vzhodne Nemčije Walterju Ulbrichtu. Izgledov za rešitev prošnje ni, ker nista ne Vzhodna Nemčija niti Zahodna Nemčija včlanjeni v Organizacijo združenih narodov. In to toliko časa, dokler ne bodo sklenili nemške mirovne pogodbe.

SEDEM LET VOJNA V VIETNAMU

V ameriških in južnovietnamskih vojaških krogih računajo, da bo vojna v Vietnamu trajala od treh do sedem let. To je poročal ob koncu prejšnjega tedna časopis »New York Times«. List piše, da so ameriški vladni krogi manj zaskrbljeni o politični, vojaški in gospodarski strani vietnamske vojne, kot o reakciji ameriškega javnega mnenja zaradi drage in dolgoletne vojne v Južni Aziji.

Dolgoročno vojaško načrtovanje predvideva v glavnih obrisih ofenzivno delavnost zavezniških vojaških sil v Vietnamu, čim bodo uredili normalno oskrbovanje ameriške vojske v Južnem Vietnamu. V ta namen morajo najprej zgraditi pristanišča v Saigonu in druga pristanišča na južnovietnamski vzhodni obali do oporišča Da Nanga. Letalski napadi na oskrbovališčna pota Vietkonga v Severnem Vietnamu in skozi Laos se bodo nadaljevali. Ameriškim silam se dovoli, da lahko pri zasledovanju gverilcev in severnovietnamskih vojaških enot kršijo meje Kambodže, piše list »New York Times«.

iz Predarlške. Po starem praznovanju, kakršen je začetek, tak je konec, so se računarji krepko lotili dela.

Močan porast glasov OeVP na Predarlškem, izguba glasov socialistov in svobodnjaške stranke, medtem pa močan pritek glasov stranke Olaha je presenetila. Komunistični glasovi pa so le posamič višali število SPOe.

V glavnem stanu OeVP na Koroški cesti na Dunaju so se že po prvih rezultatih začeli veseliti. V glavni socialistični pisarni seveda še niso bili za to črnogledi. »Fussach!«, to vemo. Predarlška vendar ne bo odločila končnega izida volitev. Tam vladajo posebne razmere,« so menili na vodstvu SPOe.

Ob 17.30: V dunajskih okrajih 2, 10, 13, 16 in 20 so znani že rezultati iz 20 volišč. Na Tehnični visoki šoli računa vročno aparat — elektronski možgani, ki je na podlagi prvih poročil podal izredno presenetljiv račun: po tem naj bi dobila OeVP 86 in SPOe 75 mandatov, medtem ko naj bi svobodnjaška stranka dobila le 4 mandate.

Splošna opazka: Stranka Olaha je odvzela SPOe do 10 odstotkov glasov. V glavnem stanu SPOe sta se posvetovala v posebni sobi podkancler dr. Pittermann in državni tajnik Rösch.

Ob 18.10: Navdušenje pri OeVP raste. Znano je že, da bodo zmagali z absolutno večino. Pri SPOe pa razpravljajo ob istem času: »Do sedaj za nas ni rožnato«. Tudi stranki Olaha ne dajejo ob istem času nobenih izsledov več na osnovni mandat. Tudi Olah, po prvih rezultatih, noče z nikomer več govoriti. Kljub prvotnemu dogovoru, je ostala njegova pisarna za novinarje zaprta. Baje so ga volilni rezultati iz Predarlške močno potrlji. Samo 4487 glasov, saj je Olah upal, da bo prav tam težko prizadel SPOe.

Ob 18.40: Elektronski možgani so pripravili svoje prve vesti. Prispeli so rezul-

SLOVENC

doma in po svetu

Msgr. Matija Škabar 90-letnik

Te dni je obhajal v Trstu 90-letnico svojega rojstva msgr. Matija Škabar, eden izmed najstarejših duhovnikov na Primorskem. Slavljenec, ki je še zmerom poln življenjske čilosti in zdravega humorja, je pristen tržaški Slovenec iz Barkovljah.

Novo mašo je zapel 30. julija 1899 v Barkovljah. Že na svojih prvih kaplanskih mestih je razvil živahno prosvetno dejavnost. S poučevanjem pevskega zborov je neustrašeno ohranjal domačo pesem in slovensko besedo. Gospod msgr. Matija Škabar je bil tudi izvrsten katehet na slovenski šoli pri Sv. Jakobu, kjer je poučeval 30 let. Poučeval je tudi na učiteljski in na zasebni trgovski šoli. Jubilant je bil upokojen kot župni upravitelj v Barkovljah.

Obsežno delo Matije Škabarja so poznali vsi tržaški Slovenci, zato še dandanes čislajo njegovo osebnost. Za to delo pa je vedela tudi cerkvena oblast. Pokojni veliki papež Janez XXIII. je odlikoval jubilarja Škabarja s častno stopnjo in nazivom monsinjor.

Odlikovanje za akademika dr. Franceta Steleta

Jugoslovanski predsednik Tito je odlikoval akademika dr. Franceta Steleta ob njegovi 80-letnici z redom zasluge za narod z zlato zvezdo, in sicer za jubilarne posebne zasluge pri dolgoletnem delu na področju znanosti, kulture in prosvete in za dosežene uspehe pri vzgoji strokovnega in znanstvenega naraščaja. Odlikovanje je izročil slavljencu na intimni slovesnosti v prostorih akademije v Ljubljani predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti Josip Vidmar.

Novi doktorji znanosti v Ljubljani

Rektor ljubljanske univerze inž. Albert Struna je pred kratkim izročil listino o imenovanju za doktorje znanosti 14 doktorandom, ki so pridobili naziv doktorja znanosti na ljubljanski univerzi.

Razstava Andreja Jemca

V Mali galeriji v Ljubljani so pretekli teden odprli razstavo akademskega slikarja Andreja Jemca. Umetnik se je predstavil občinstvu z grafičnimi deli.

Slovenci v Avstraliji

Slovensko društvo v Sydneyju si močno prizadeva, da bi čimprej spravilo skupaj vsoto 3000 funtov. Večina članstva je mnenja, da bi s tem zneskom že mogli kupiti stavbišče za Slovenski dom v Sydneyju. Pri zbiranju sredstev si pomagajo na različne načine: z zbiranjem prispevkov pri posameznikih, največ pa z družabnimi prireditvami. V ta namen so imeli Slovenci v Sydneyju v februarju pustni karneval, pred par dnevi pa so imeli filmski večer.

San Martin v Argentini

Na izrednem občnem zboru, ki je bil ob koncu preteklega meseca v prostorih Slovenskega doma v San Martinu, so sklenili, da bodo preuredili sedanje prostore Slovenskega doma, ker se vodstvu ni posrečilo odkupiti sosedovo hišo.

tati iz južne Štajerske in iz delov Nižje-avstrijske, kjer se je SPOe prav dobro držala, da celo pridobila. Napoved se je glasila: OeVP 84, SPOe 76 in FPOe 5 mandatov.

Pri OeVP so si že svesti zmage: »Sedaj se že lahko veselimo,« je dejal glavni tajnik OeVP dr. Wilhelm zveznemu kanclerju dr. Klausu, ko so ju slikali fotografiji. Na Koroški cesti so servirali medtem klobase in pivo. Nekdo je hotel odstraniti te pri fotografiranju: »Ti naj kar pridejo na sluko,« je menil dr. Klaus in omenil, da še ni nič kosil.

Kancler je pisal osebno došle rezultate in vročno izračunaval izgled OeVP. Olaha in njegovih pa v tem času še ni bilo v njih pisarni.

Ob 19. uri: Jasno je že, da je SPOe tudi na Dunaju izgubila znatno število glasov. DFP se je na Dunaju bolje odrezala kot na Predarlškem ali v Dunajskem Novem mestu. Z gotovostjo je bilo že znano, da tudi komunistična stranka ne bo dosegla v okraju IV osnovnega mandata.

Ob 19.32: Elektronski možgani na Tehnični visoki šoli so ponovno popravili svoj prvotni rezultat. Ta se je sedaj glasil: OeVP 85, SPOe 75 in FPOe 5 mandatov. Radost vlada pri OeVP, pri SPOe pa so potrdi do smrti.

Ob 20. uri: Rezultat je znan, SPOe je izgubila predvsem na Dunaju. To je strašen udarec za njo. Saj so na strankinem vodstvu upali, da jih bo, kljub izgubam v zveznih deželah, rešil le Dunaj.

Naše prireditve

ŠT. VID V PODJUNI

Farna mladina iz Vogrč gostuje v nedeljo, 13. marca, ob dveh popoldne pri »Voglu« v Št. Primožu z igro v 5 dejanjih

»GRČE«.

Po Savinškovi povesti dramatiziral Z. Novak. Pristrčno vabljeni!

ŠT. JAKOB V ROŽU

Farna mladina iz Vogrč gostuje v nedeljo, 13. marca, ob sedmih zvečer pri »Antončiču« na Reki z igro v 5 dejanjih

»GRČE«.

Po Savinškovi povesti dramatiziral Z. Novak.

Vsi pristrčno vabljeni

ŠT. VID V PODJUNI

Dne 20. februarja, na pustno nedeljo, so naš obiskali Žitrajci z zelo zabavno in veselo igro »Karlova teta«. Udeležba v Voglovi dvorani je bila kot običajno dobra. To je bila najboljša zahvala za njihov obisk.

Na svečnico je bil pri fari pogreb 70-letne Barbare Hrovat, Riželjmove matere v Rikarji vasi.

V torek, 15. februarja, je bil zopet pri fari pogreb 68-letne Ane Pekec, Lindorjeve matere na Horcah.

Obe sta bili materi številnih otrok in obe nad 20 let vdovi.

V četrtek, 24. februarja, je bil v Št. Danijelu pogreb Florijana Šurm, Šurmovega očeta v Mokrijah, ki nas je zapustil že v 60. letu starosti. Bil je brat že tudi umrlega č. g. Martina Šurma. Pogreb je bil ob treh popoldne ob jako veliki udeležbi pogrebcev in štirih duhovnikov. Na domu se je poslovil od svojega duhovnega očeta in ga spremljal na pokopališče njegov duhovni sin kapucin p. Alfonz Kapp, ki je daroval tudi mašo zadušnico. Poleg domačega g. župnika sta se pogreba udeležila še č. gg. dekan in duhovni svetnik iz Smihela Kristo Srienec in dobrolski kaplan dr. Kajžnik. Domači g. župnik se je od rajnega poslovil z v srce segajočim nagovorom. Šentvidski pevci pod vodstvom Hanzija Kežarja pa so se poslovili od nje ga na domu in ob grobu z žalostinkami. Vsem trem rajnim želimo večni mir, zaostanim žalujočim pa izražamo naše najpristrčnejše sožalje.

ZELEZNA KAPLA (Pustna prireditev)

Spot je enkrat zabučalo po odru naše farne dvorane. Na pustno nedeljo smo imeli namreč zelo žive prizore. Seveda brez otrok ne moremo igrati.

Torej najprej so otroci pokazali dva prizora, kako pričakujejo Jurčka. Ta je nekak vaški čudak, ki mnogo potuje in zato ve mnogo povedati. Jurček res pride in pripoveduje — vse se dogaja v melodijah! Drugi prizor naših malih pa je bil sprjem »velikega moža«. Peli so namreč pesem »Po cesti gre en velik mož«. Res je prišel mož, seveda pojoč, s košem in v košu je imel svojo leno ženo, ter jo je zvrnil v potok.

Dve deklici pa sta pokazali v prizoru »Martinček«, kako se včasih tepejo ošabne deklice za ženine.

Prizor »Poročno izpraševanje« je pokazal vse znanje ženina Marka, ki hoče čimprej imeti Lizo za gospodinjjo.

Največ smeha pa je nudil »Policaj«. Bil je mož Miha v Celovcu in tam je videl policaja. Mislil je, da bo šel za policaja, in tako je ves srečen stopil doma v sredo izbe in mahal z rokami in piskal, kot bi usmerjal promet. Njegova žena Metka pa je mislila, da se je njenemu možu zmešalo. Vse prigovarjanje, metla, mrzla voda nič ni pomagalo. Šele steklenica piva je spravila Miha »k pameti«.

Kot glavna predstava pa je bila igra »Ropotev«. Na žalost ni bilo toliko vaj za to igro, kot bi jih bilo potrebno, ker so bili igralci razpolovljeni: pol doma, pol v Celovcu. Zato pa tudi igra ni tako dobro uspela, posebno zadnje dejanje je »šepalo«. Poleg tega pa vsak svoje vloge ni tako znal, kot bi jo moral.

KAZAZE

(Poroka in pustna prireditev)

»Jaz sem si pa nekaj zmisli, pa naredil bom tako,« si je tudi mislil Johan Šumnik v Kazazah. Izbral si je nevesto v Lovankah, Karolino Olavčnik, in jo popeljal v nedeljo, 13. februarja, pred oltar sv. Vida v Kazazah, da sta tam oba rekla ja, in si podala drug drugemu prstan zvestobe.

Poročno mašo je imel č. g. Cergoj, ki je ob tej priliki imel govor, v katerem jima je povedal lepe nauke za pot v zakonsko življenje. Po poročnih obredih so bili svatje povabljeni k Ilgu, kjer je bilo zanje z vsemi dobrotami poskrbljeno.

Želimo jima obilo sreče in božjega blagoslova pa tudi otroke, da jima bodo v velje.

Na pustni torek, 22. februarja, zvečer nam je farna mladina iz Dobrle vasi priredila dve igri: »Šaljiva Urška« in pa »Karlova teta«. Nudili so nam s svojim nasto-

Hodninc, mati 16 otrok, od katerih je vzredila 11, in od teh jih še živi 9. Bila je žena globoke vere in dobrega srca. Obdana od lastnih otrok je v težkih letih vojne in povojne dobe ter gospodarske krize delala še revnejšim. Težko je bilo življenje in delo na gorski kmetiji. Skromno je bilo življenje in otroci niso bili razvajeni. Laže jim je uspela molitev vmes. In pot v daljni Št. Jakob jim ni bila predolga. V letih vdovstva, od leta 1959, je živela v svoji hišici. Naglušnost jo je odmaknila svetu in posvetnemu, tem bolj se je poglobila v božji svet vere. »Kadar sem prišel k mami, je imela rožni venec v roki,« je pravil sin-naslednik na Čošlnovi hiši. Številni pogrebci so pokojno spremili na zadnji poti. Položili smo jo v grob njenega očeta na domačem pokopališču.

Naj se spočije od svojega truda!

Biserne poroke. Pust je minil brez poroke. Zato smo bili tem bolj veseli izred-

Katoliška prosveta

V torek, dne 15. marca, ob pol osmih zvečer bo v Kolpingovi dvorani v Celovcu predavanje g. Vinka Zaletela:

SKRIVNOSTNA INDIJA - II. del

Ob 200 barvnih slikah in zvočni spremljavi bomo videli:

Glavno mesto New Delhi in stari Delhi s spomeniki muslimanske in hindujske umetnosti — maharadževe palače — hindujski »Rim« — sveto mesto Benares — sveta kopel duše v sveti reki Ganges — sežiganje mrličev — darovanje v templjih — budistično središče Sarnath — sveti možje — jogiji in fakirji — zarotovalci kač (kobre) — petelinji dvoboji — indijsko življenje — Kanpur — misijonska zdravnica dr. Žužkova.

Vmes še filmska zgodba: Sončni zahod nad Gangesom.

K zanimivemu predavanju ste vsi pristrčno vabljeni!

pom pravo pustno zabavo. Vsem igralcem velja zahvala, posebno še šaljivi Karlovi teti. Ob koncu se zahvaljujemo tudi gospodu kaplanu Kaselnu in pa gospodu kaplanu dr. Kajžniku. Zelo smo hvaležni farni mladini iz Dobrle vasi za ta veseli obisk. Zadovoljni in veseli smo se vračali na svoje domove z željo, da bi nam še kdaj naša mladina kaj takega uprizorila.

Stopili smo v postni čas, sedaj bomo pa pokoro delali in se za misijon pripravljali. Pred cvetno nedeljo bomo imeli tridnevno obnovo misijona. Kateri niso doživeli duhovnih vaj v Tinjah, bodo pa v domači fari imeli lepo priložnost za to. Potrudili smo se, da smo bili zmerom zastopani na duhovnih vajah. Samo fantje še nimajo dosti korajže. Zato so se pa dekleta v večjem številu udeležila teh.

Malo nas je že zajel koncilski duh. Vsako leto malo napredujemo. Lansko leto je bilo podeljenih devet tisoč sv. obhajil. Ako bomo še dolgo živeli bomo še pravi kristjani postali. Marsikaj bi izostalo, ko bi ne imeli tako skrbnega dušnega pastirja.

Izumrli še tudi ne bomo. Lansko leto smo imeli komaj tri pogrebe, medtem ko se jih je rodilo petkrat več.

ŠT. JAKOB V ROŽU

(Pregled 1965)

Rojstev smo imeli 67, (od teh je bilo krščenih doma 28); 33 fantkov in 34 deklic, 61 zakonskih, 4 nezakonski, 2 iz civilnega zakona; 23 prvorojencev, 20 drugorojencev v družini. Za višje število jih ostane le še tretjina.

Poročenih je bilo 26 parov, 10 doma, 16 drugod. Došli so 4 ženini in 5 nevest, odšli so 1 ženin in 9 nevest.

Umrlo je 30 faranov: 27 smo jih pokopali doma, 3 so imeli pogreb izven. 19 mož, 9 žena, 2 otroka. 14 umrlih v starosti med 70 in 85.

Pogrebi. Ohacevi in Irgovčevi materi ter Johani Hafner je sledila Čošlnova mati s

negi jubileja biserne poroke, ki sta ga obhajala na svoj poročni dan 26. februarja Gregori Joža in Ana, rojena Mikula. Pred 60-letni sta stopila 26-, oziroma 24-letna v podružni cerkvi sv. Petra pred poročni oltar, kjer ju je poročil tedanji g. kaplan dr. Janez Lučovnik. Za pričo sta bila Miha Baumgartner, Primk v Gorinčičah, in Ignacij Urbas. Tokrat smo se zbrali v domači župniški kapeli in opravili zahvalno sv. mašo. Od sedmih otrok, ki jih je njima dal Bog, so se slavja udeležili le trije, Ana, najstarejša, z možem in otrokoma in otrok otroci, Joža z ženo in Hanzej z družino iz Borovelj.

Spomnili smo se tudi padlega Štefana, ki je umrl leta 1942 v lazaretu na Krimu. Franc, Viktor in Jakob so bili zadržani. Na domu v Kotu, pri Vidovcu, so se zbrali k skupni mizi in prijetni družabnosti v so-

OKNO V SVET

— televizorje
in električne aparate vseh vrst
dobite pri

Podjunski trgovski družbi
bratje RUTAR & Co.

9141 Dobrla ves - Eberndorf 04236-28

botni popoldan. Posebno pozornost je vzbujala jubilejantka s svojo šegavostjo in živahnostjo. Koliko pesmi nam je zapela iz svoje mladosti in — smo ji pomagali, v kolikor smo ji pač sledili. Atek se je zadržal nekam resno. Ali ga je žalostila odsotnost otrok?

Od vseh 36 poročenih parov iz leta 1906 sta vsaj ta dva doživela ta redki jubilej! Naj jima Bog nakloni še mnogo mirnih, zadovoljnih let! In da ne bosta preveč samevala pri Vidovcu...

ZA VISOKOŠOLSKI DOM »KOROTAN« NA DUNAJU

so med drugimi darovali tudi:

Inž. Janez Ložar in Bogdan Salej (Brazilija) 510.— šil.; Č. g. Nace Čretnik (Francija) 252.— šil.; prof. John Felicijan (USA) 511.— šil.; N. N. (Francija) 1.044.— šil.; Norbert Fonda (Brazilija) 3.193.— šil.; msgr. dr. Jakob Ukmar (Trst) 201.— šil.; prispevki iz Brazilije č. g. Ludvik Ceglar in kanonik Ambrež 3.315.— šil.; č. g. Ciril Turk (Nemčija) 644.—; msgr. dr. Janez Belej (Rim) 117.— šil.; Ivan Mlečnik (USA) 100.— šil.; p. Bernard Ambrožič (Slovenec iz Avstralije) 7.160.— Miloš Vavhnik (Rim) 109.— šil.; Karel Mesiček (Nemčija) 150.— šilingov.

Tem in vsem drugim darovalcem: Bog plačaj! Dela pri dokončavanju doma lepo napredujejo. V stavbi sedaj napeljujejo elektriko in vzdavajo okna.

Dopis z Dunaja

Z Dunaja nam je poslal g. prof. Marijan Rus pismo, ki ga na njegovo željo v celoti objavljamo.

Dragi g. urednik!

Skupno z naročnino za Vaš list sem poslal 100.— šilingov za Vaš tiskovni sklad in 100.— šilingov upravi kulturne revije »Mladje«, — oboje namesto venca na grob svoje nekdanje učenke, male Olge.

Ob spominu na kruto usodo ubogega, zdaj že srečnega otroka, bi rad vse Vaše drage čitatelje opozoril in prosil, naj tudi oni ob podobnih prilikah z denarjem podpro svoje lastne podpore potrebne rojake, ne pa dobro rejnih vrtnarjev in kamnosekov. Rajni bi bili prav gotovo sporazumni z mojim predlogom.

Ljubezni in lepega spomina ni mogoče pokazati z rožami in z dragocenimi spomeniki; če bi bilo tako kot na vso srečo ni, potem bi imeli bogataši največ sočutja v svojih pogosto zledenelih srcih. Naj torej kot slikovita podoba Vaše spoštljivosti zadošča šopek cvetlic z Vašega domačega vrta!

Podprimo z denarjem svoje žive, trpeče rojake — posebno otroke in ostarele — in svoje domače ustanove, ki so bolj potrebne pomoči kot pa tisti, katerim smo doslej tlačili stotake v njihove polne mošnje! Podprimo naše domače liste, našo gimnazijo in naše dijakke, naše revne, pohabljenе, stare in zapuščene.

Te sodobne misli in načela danes po vsem svetu načrtno širijo pametni in modri ljudje.

Oktober meseca preteklega leta je umrl najslavnejši nemški dirigent, generalni glasbeni ravnatelj Hans Knappertsbusch. V svoji oporoki je tole napisal:

»Zahtevam, da pride k mojemu pogrebu samo 20 ljudi — njihova imena so napisana na posebnem listu — in duhovnik. Prepovedujem petje, godbo, govore in vence!»

In on je vedel, zakaj tako! Pomagajmo ljudem, dokler žive! Ko so umrli, prosimo zanje! Ob smrti nedolžnih otrok — ponižanih in pohlevnih — prosimo nje, da oni prosijo za nas!

Lepo Vas pozdravljam in želim mnogo uspeha!

Vaš vdani Marijan Rus.

KOTMARA VES

Med Mohorjevimi knjigami nas je posebno zanimala knjiga g. Vinka Zaletela »Po Indiji sem ter tja«. Zaželeli smo si tega velikega popotnika spet slišati in videti tudi slike iz krajev, ki jih v svoji knjigi opisuje. Dvakrat nas je gospod obiskal s predavanjem o Indiji, meseca januarja in februarja. Dvakrat je bila dvorana nabito polna in so gledalci z velikim zanimanjem sledili slikam in izvajanjem predavatelja.

Za konec pusta pa nam je pripravila farna mladina posrečeno pustno prireditev. Na pustno nedeljo so gledalci popoldan in zvečer prenapolnili farno dvorano.

Nastopili so ministranti s koračnico in kretnjami. Dekleta so v »Strahovih« pokazala, kako si je treba v sili pomagati. Fantje pa so v »Treh težkih« prikazali, kako se človek tudi v težkih časih dobro napije in naje, ne da bi moral krasti. V odmorih pa je prepevala in igrala vsa dvorana. Vsi, ki so nastopili, so se odlikovali in so nam ugajali. Požrtvovalni mladini izrekamo naše priznanje in našo zahvalo.

Darujte za visokošolski dom Korotan!

V NARAVI JE VSEPOLNO PATENTOV

Mehanizmi živali še vedno skrivnost

Netopir s presenetljivo natančnostjo leti proti svoji žrtvi — Čebela-oglednica s posebnim plesom kaže delavkam, kam naj lete po nektar — Tropske ribe v jati se obrnejo vse hkrati — Delfin je pravcati laboratorij — Orientacijski čut morskega psa in ptic selivk

Učenci in inženirji si nemalokrat belijo glavo v vprašanji, ki na primer žabam, ribam, pticam in celo neznatnemu mrčesu ne delajo prav nobenih težav.

Živali so često opremljene s tako popolnimi mehanizmi, da bi človek, če bi se mu posrečilo podobne izdelati, pridobil s tem docela nove in povrh tega še izvrstne aparate.

Netopir s presenetljivo natančnostjo leti proti svoji žrtvi

Kdor je imel priložnost opazovati netopirja pri lovu, je kaj lahko videl, kako že od daleč opazi vsak predmet, ki se giblje. Brž usmeri svoj let tja in se bliskovito požene vanj ter ga zgrabi. Kako more ta živalca vedeti, da je bilo tisto, kar se je razmeroma daleč od nje premikalo, njen »plen«? Znano je, da ima netopir poseben »aparatus«, s katerim natanko ugotavlja, iz katere smeri prihaja zvok.

Učenci pa še prav posebno zanima vrsta netopirja-ribiča. Ti netopirji — ribji lovci, imajo posebno napravo, nekak hidrofon, s katero natanko ugotovijo položaj ribe v vodi. Netopir leti tako nizko nad vodno gladino, da se vode skoro dotika. Nenadoma pa stegne svoje kremplje v vodo in — potegne iz nje ribo. Nikdar ne seže v vodo zama!

Mehanizem netopirjevega »šestega čuta« že dolgo proučujejo učenci po vseh deželah. Toda do sedaj se še nobenemu od njih ni posrečilo do kraja odkriti skrivnost te naprave. Saj imajo tudi mornarji in ribiči neko napravo, ki jo nazivajo hidrofon, vendar pa je patent v naravi zdaleč boljši in zanesljivejši.

Čebela-oglednica s posebnim plesom kaže delavkam, kam naj lete po nektar

Čebela ima tudi marsikaj, s čimer bi se znanost v mnogočem obogatila in okoristila v primeru, da bi se ji le posrečilo pojasniti vrsto pojavov. Ko se vrača čebela, ki je šla na izvid, »pojasnjuje« z nenavadnim, naravnost fanatičnim plesom po zraku in z akrobatskimi gibi čebelam — delavkam, kje bodo našle nektar. Včasih je nektar tudi zelo daleč od panja, vendar pa čebele vselej dobro razumejo izvidno čebelo in brž odletijo v pravo smer. Kakšna znamenja daje čebela? Kakšen pomen imajo? Kakšno sredstvo za medsebojno sporazumevanje imajo? Da, ko bi vedel kdo odgovoriti na vsa ta vprašanja...

Tropske ribe v jati se obrnejo vse hkrati

Zanimivo bi bilo tudi vedeti, kakšno sredstvo za zveze imajo nekatere tropske ribe. Kako ve sleherna riba v jati, kdaj se bodo druge ribe obrnile v drugo smer in kam jo bodo ubrale? Vedeti je namreč treba, da se te ribe obrnejo vse hkrati. Morda oddajajo nekake rahle električne sunke. Dokazano je namreč, da se neke vrste rib odzivajo na električne sunke, kar so poskusili tako, da so približali akvariju glavnik, ki so ga prej potegnili skozi lase.

V nozdrvih albatrosa so učenci odkrili nenavaden mehanizem, ki mu omogoča, da more piti morsk vodo. Le kako more albatros izločiti iz morske vode sol? Naprava je in učenci vedo zanjo. Toda, kako deluje, tega pa še nihče ni mogel odkriti. Morda se bo to sčasom le posrečilo. Saj bi bilo to velike važnosti za vse, ki prebijejo dalj časa na morju in morajo stalno imeti s seboj pitno vodo.

Delfin je pravcati laboratorij

Za učence je delfin pravcati laboratorij. Ima najrazličnejše naprave in mehanizme, ki mu omogočajo in lajšajo življenje. Na vse te mehanizme gledajo inženirji naravnost z zavistjo. Delovanje nekaterih teh delfinovitih naprav so učenci že spoznali, toda ne vseh. Marsikaj je še vedno skrivnost za znanost.

Kako zmoroje ti sesalci preplavati do 72 km na uro? Ko bi mogel kdo to pojasniti, kolkšnega pomena bi bilo to za mornarje! Za sedaj se morajo učenci omejevati zgolj na ugibanja in domneve.

Nemalokrat so se mogli opazovalci prepričati, da ima delfin izredno prefinjen čut za zaznavanje predmetov in bitij v vodi. Nedavno so napravili zanimiv poskus. Dva delfina so dali v večji bazen z umazano vodo, v kateri skoro ni bilo moč nič razločiti. V vodo so položili več železnih palic, ki so bile povezane s signalnimi zvonce. Ob dotiku

palice se je oglasil zvonec. Prvih 20 minut je bilo slišati zvonec samo 4 krat, drugih dvajset minut se je zvonec oglasil še redkeje, a potem ga ni bilo čuti nič več. Delfina sta plavala torej v bazenu in v popolni temi, ne da bi se dotaknila železnih palic.

Drugi poskus pa je pokazal, da s svojim »hidrofonom« zelo naglo razlikujejo predmete. V bazen so vrgli malo pegasto ribo, delfinovo poslastico, in večjo ribo, za katero pa delfinu ni kaj preveč mar. A, dasiravno je bila voda umazana in motna, se delfin ni niti enkrat zmotil — planil je dosledno naravnost na ribico.

Orientacijski čut morskega psa in ptic selivk

Za učence je zanimiva tudi druga vodna žival, to je morski pes. Za to žival se ve, da ima silno močno razvit orientacijski čut. Znanstvena raziskovanja so pokazala, da je morski pes pravcati naravni teledirigirani torpedo. Pri tem so tudi dognali, da ni nenavadno oster vonj, ki ga vodi po sledi svoje žrtve, kot so to še do nedavna mislili, temveč pravi lokacijski sistem, s katerim zaznava

Štedenje s hlevskim gnojem

Umetna gnojila so draga, zato se mora kmet toliko več pobrigati za domači hlevski gnoj, da ga čimveč pridela in dobro vzori. Najtežje občuti pomanjkanje gnoja tisti poljedelec, ki se je v zadnjih letih navadil uporabljati umetna gnojila, sedaj jih je pa moral vsled pomanjkanja sredstev in nizkih cen pridelkov opustiti. To mu hodi zelo navzkriž, kajti ne ve več, kako bi gnojil, da bi bilo za vse rastline prav. Zlasti je v dvomu, naj-li gnoji močno in bolj pogosto ali velikokrat in bolj počilo.

Znano je sicer že staro načelo, da je težke zemlje gnojiti močneje, zato redkeje; lahke pa bolj počilo, zato bolj pogosto. Novejši poskusi so pa pokazali, da je v splošnem veliko bolj koristno gnojiti z malimi količinami dobrega hlevskega gnoja, ki naj je dobro vležen. Velike množine gnoja rastline le slabo izkoristijo, posebno slabo pa sveži gnoj. Tak poskus je več let zaporedoma izvajal nemški profesor Römer na sladkorni pesi. Pri uporabi spodaj navedenih množin hlevskega gnoja na površini enega hektara (1/4 orala) je dala pesa naslednje pridelke:

400 stotov svežega gnoja	429 stotov pese
400 stotov žlahtnega gnoja	454 stotov pese
300 stotov žlahtnega gnoja	467 stotov pese
200 stotov žlahtnega gnoja	471 stotov pese
120 stotov žlahtnega gnoja	443 stotov pese

Pri nas računamo navadno 10 stotov gnoja na en voz.

Te številke so izredno zanimive, ker ovržejo marsikatero dosedanje krivo mnenje o pravilnem gojenju. Najprej opazimo iz primerjave prvih dveh števil, da svež gnoj mnogo slabše deluje nego dobro vležen žlahtni gnoj. To je bilo dosedaj tudi že znano. Nasprotno pa mora vsakega presenetiti dejstvo, da je uspeh 200 in 300 stotov gnoja na hektar boljši nego 400 stotov, in 200 celo boljši nego 300 stotov. Že samo 120 stotov se bliža učinku od 400 stotov. Toda ne smemo pozabiti, da je tak

V KRALJESTVU GOSPODINJE:**Snaženje veder, školjk in nočnih posod**

Pološčene (emajlirane) vedrice, ki jih uporabljamo pogosto za pomivanje in snaženje v stanovanju, je treba redno osnažiti do čistega. Nesnagi pridemo najlažje do živega, če vzamemo malo vlažno (dobro ovito) krpo, ki jo nekoliko namilimo in še malo potresemo z »vimom«, če ga imamo. S to krpo, a brez vode, suho podrgnemo vse nesnažne dele posode in opazili bomo, da se bo vsa nesnaga odrgnila v krpo, vedrica pa se bo hitro in lepo očedila. Namesto krp, uporabljamo v ta namen lahko časopisni papir, ki se da tudi dobro navlažiti in namiliti. Po končanem snaženju papir lahko vržemo proč, medtem ko se nam zdi krpe škoda, posebno če ni že zelo slaba. Če uporabljamo za snaženje papir, odpade izpiranje, sušenje in shranjevanje krp, ki niso nikak okras hiše ali okolice, pa naj vise kjerkoli.

Ravno tako ravnamo pri snaženju školjk

najrazličnejše zvoke in nihanja. Ameriški učenjak dr. Warren Whisby se trudi sedaj, da bi odkril skrivnost tega mehanizma.

Na srce omamljenega morskega psa so pritrili žico posebnega električnega aparata. Žival so zatem položili v bazen. S posnevanjem glasov, ki ga dajejo boreče se ribe ter z električnim sunkom v srce morskega psa so opazili, da je jelo njegovo srce močno biti. Kmalu zatem je srce te morske zveri začelo tako močno biti brž ko so se začeli ribji glasovi, in to brez električnega sunka. Kljub temu pa je pri tem še vse polno nejasnosti. Še vedno ni moč z gotovostjo trditi, kateri zvoki privlačujejo pozornost morskega psa in še marsikaj drugega.

Selitev ptic in pojavi, ki so s tem v zvezi, zanimajo učence vseh vrst. Ne samo prirodoslovci in lovci. Zadnje čase se za to zanimajo tudi meteorologi, astronomi, radijski tehniki in še drugi. Seveda. Saj je tudi v zadnjih letih usmerjeno znanstvo delovanje mnogih panog v ozračje. A tam je vse polno skrivnosti. V zraku ni ne kažipotov ne kakih drugih orientacijskih znakov. Kaj lahko je mogoče, da bodo prav ptice selilke dale ključ, ki bo odprl vrata v sistem orientiranja v kozmičnem prostoru in v avtomatsko upravljanje kozmičnih aparatov. Miniaturni radijski oddajniki, pričvrščeni na hrbtno ptic bodo sproti poročali o njih potovanju, o tem, kako se ptica vede ob spremembi magnetnega polja in bodo pojasnili, po čem se orientira med letenjem.

učinek mogoče le na primeroma že bogati zemlji. Iz tega poskusa sledi nauk: **Bolj gospodarsko je gnojiti naenkrat le z malimi množinami gnoja, zato pa bolj pogosto.**

Izkušnja glede primeroma boljšega delovanja manjših količin gnoja potrjuje tudi naravni »zakon o nazadovanju večjih množin pridelkov zemlje«, ki so ga v zadnjih letih kmetijski strokovnjaki dognali z znanstvenimi in praktičnimi poskusi. Ta zakon pravi: Najbolje deluje prvih 100 stotov gnoja; nekoliko slabše drugih 100 q; še slabše tretjih 100 q; četrtih 100 q pa morda sploh ne pride do učinkovanja. Čimbolj se namreč zemlja nasiti, tem manj izkorističa gnoj.

Zlasti na lahkih zemljah so množine od 200 stotov gnoja najbolj gospodarske. Zato je tudi umestno, urediti si kolobarjenje tako, da se njiva s to množino pognoji vsako drugo leto. Ta način se v Sloveniji izvaja ponekod na Gorenjskem, kjer imajo lahko zemljo, mnogo gnoja in pridelujejo veliko krme in okopavin. Na Dolenjskem pa, kjer imajo nekoliko težjo zemljo, je v navadi drugi način kolobarjenja, ker imajo večinoma malo gnoja vsled manjšega upoštevanja živinoreje.

Kako pa pride gnoj do boljšega učinka? S takojšnjim zaoravanjem! Da bi to natančno ugotovili, so Danci 22 let delali poskuse in z njimi dognali, da je bil pridelek tem večji, čimprej so gnoj spravili v zemljo. Tako je bil pri enakem gnoju in enaki množini dosežen pridelek pri različno dolgem ležanju po raztrositvi, pri čemur je vzet kot najboljši uspeh 100% pri takojšnjem podoravanju:

pri takojšnjem podoravanju	100%
pri podoravanju po 6 urah 97 do	98%
pri podoravanju po 24 urah 96 do	94%
pri podoravanju po 4 dneh	86%
polovica te množine gnoja je	
pri takojšnjem podoravanju dosegla	88%

pri vodovodu, lijakah, umivalnikih in straniščih. Podobno je tudi snaženje nočnih posod, ki jih dandanes uporabljamo samo še pri otrocih in bolnikih. Nočna posoda bi morala biti vedno skrajno čista. Ker bi morale biti za to delo posebne krpe (ločene od drugih), napravimo boljše, da rabimo za to snaženje izključno samo papir. Metlic v straniščih že zdavnaj ne uporabljamo več, ker so nesnažne in nehigijske. Nočne posode osnažimo temeljito, če damo na dno najprvo par koščkov sode, nanjo pa nalijemo vrele vode. Nato jo, kakor smo povedali prej, s kepo iz časopisnega papirja, malo mila in »vima«, do čistega odrgnemo. »Vim« nam deloma nadomešča pepel in pesek. Po potrebi si s časopisnim papirjem ovijemo tudi roko in podlaket. Papir potem zavržemo. Ravno tako tudi zelo slabe krpe, če jih vzamemo namesto papirja.

Morda imate doma?

Družba sv. Mohorja v Celovcu išče za izpopolnitev svojega arhiva naslednje knjige, ki jih je izdala pred prvo svetovno vojno:

Slovenska koleda za l. 1860.

Koledar Družbe sv. Mohorja za l. 1896.

Slovenskih večernic zv. 4 (1861), 10, 11, 14, 16—22, 24—25, 30, 43 (1889), 54 (1902).

Hvaležna bi bila tistemu, ki bi jih mogel doma pogrešati, če ima katero od teh knjig.

Proti odškodnini prevzame te knjige Družba sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt.

Smeh kot zdravilo

Slavni zdravnik Paracelsus je v začetku 16. stoletja pisal, da je smeh najboljšo zdravilo. Nastane vprašanje, ali ima medicina za to trditeljne objektivne dokaze.

Samo človek se smeji; smeh je nekaj specifično človeškega, saj je izraz duševnega stanja zadovoljstva in veselja. Medtem ko je smeh izraz zavednega duševnega stanja specifičen samo za človeka, pa kot fiziološko izražanje (raztegovanje in odpiranje ust, gibanje z glavo, rokami, nogami itd.) ni značilen le za človeka, ampak vidimo nekaj podobnega n. pr. pri konjskem razgetanju. Nekateri živali izražajo svoje zadovoljstvo vidno (mačka, pes, konj, lev) ne z gibanjem mišic lica, ampak z gibanjem repa.

Že davno so razpravljali o smehu filozofi, psihologi in zdravniki. Vsi se strinjajo v tem, da je smeh izraz duševnega stanja veselja in zadovoljstva, ki ima globok vpliv na določene funkcije človeškega organizma. Človek se lahko smeje le takrat, ko ga ne tarejo skrbi in ko je duševno miren. Vsako neprijetno razburjenje preprečuje smeh. Smeh je nekako »nalezljiv« in nezadržljiv, kadar so ljudje v skupini. Zaradi tega je, kot pravi francoski filozof Bergson, socialen, kajti premaguje slabe navade in je sovražnik vsake pretiranosti.

Psihologi so mnenja, da je za človeka značilno, da ima občutek za smešno. Mnogi duševni bolniki tega občutka nimajo in se ne morejo smejati. Smeh lahko pojmuje mo tudi kot izraz osvoboditve od radosti in veselega razpoloženja, kot prepričanje o superiornosti. Angleški filozof Spencer je trdil, da nastopa smeh takrat, ko višek duševne energije ne najde duška v akciji, n. pr. v gibanju ali govoru, pa se zato kaže v najmanjšem odporu; pri človeku so to mišice obraza. Pri izpraznjevanju odvečne živčne energije nastane, kot je mislil Kant, »stanje, koristno za zdravje«.

Gotovo je, da smeh kot fiziološki izraz duševnega stanja ne vpliva na posamezne funkcije človeškega organizma, je pa predvsem viden izraz človekovega duševnega stanja in dokaz, da se vzporedno z njim v organizmu razvijajo ugodne spremembe telesnih funkcij.

Med smehom in neposredno po njem se razširjajo žile, zaradi česar pride do boljše oskrbe nekaterih organov s krvjo. Tako stanje je koristno za zdravje človeka, še bolj pa za tiste ljudi, pri katerih se kri po žilah počasi pretaka, kar velja zlasti za arteriosklerotike. Po drugi strani deluje srce zaradi smeha počasneje, a kljub temu se njegova moč večja, zaradi česar pride v žile večja količina krvi. Tako se poveča arterijski krvni pritisk, kar ugodno vpliva na osebe z nizkim pritiskom.

Danes je tudi dokazano, da smeh ugodno vpliva na človekov organizem zaradi tega, ker odvrta nasilne vplive raznih zunanjih in notranjih činiteljev na telo (poškodbe, čezmerno delo, strah). Smeh nadalje ublažuje čezmerno delovanje simpaticusa (tisti del živčevja, ki upravlja prebavila, krvni obtok, delovanje žlez) in spodbuja parasimpatikus, kar vsklaja funkcijo celotnega vegetativnega živčevja, to je tistih živcev, ki nam niso navoljo, a nanje vendarle vplivajo razna duševna in telesna stanja organizma.

Po mišljenju psihologov »smisel za smešno«, ki ga ima le človek, nekako oddaljuje in ublažuje misel na smrt. Zaradi tega ima smeh dvojno biološko vrednost: vzdržuje življenjski elan in predstavlja osnovni element moralnega in intelektualnega zdravja, po drugi strani pa izboljšuje in vsklaja posamezne funkcije v našem organizmu. Vsekakor so Paracelsusove besede, da je smeh najboljšo zdravilo, povsem na mestu.

Pogumno v življenje

Življenje je boj, tako je nekdo zapisal. Le tisti more kljubovati trdemu življenju, ki je dovolj močan in buden. Boj za obstanek je ena osnovnih gonilnih sil življenja v živalstvu. Mnogi zgodovinarji skušajo prav tako dokazati, da je tudi v življenju človeštva boj za obstanek rodov, narodov in človeštva vobče bil najmočnejši tvorec zgodovine.

Psihologija raziskuje duhovne sile človeka. Noben psiholog ne more mimo dejstva, da je za človekovo duhovno rast neobhodno potrebno neustrašeno in odločno nastrojenje do nastajajočih problemov mlade duše. Že v doraščajočem mladostniku se z vedno večjo silnostjo pojavljajo ovire idealnemu hotenju in le stalna pripravljenost sprejeti nepopustljiv boj ga bo ohranila duhovno zdravega in nedotaknjena.

Človek, ki se je z neprestanim bojevanjem proti zlu v sebi in v okolju ohranil močnega, le tak bo zmogel svojem poslanstvu uspešno slediti in svojo življenjsko nalogo častno rešiti. V tej strategiji življenja bo moral z vso modrostjo svoje duhovne sile spretno voditi, da bo uspeh bojevanja kronan le s častnimi zmagami. Zato bo ob vsakem trčenju svojih sil ob »sovražnika« dobro premislil, kdaj in kako bo čimbolj učinkovito »udaril«.

Predvsem bo moral biti odločen in pogumen v napadih. Ljudje, s katerimi živimo, so malokdaj z nami istih misli in istega prepričanja. Naše prepričanje in naše delo jih morda odbija ali celo draži. Nad našim življenjem se radi zgražajo ali pa jih spravlja v zadrego. Zato nas kaj radi zasmehujejo, prezirajo, pogosto celo psujejo s prostaškimi izrazi in žaljivkami.

Na take in podobne primere moramo biti pripravljeni. Saj je že Gospod napovedal: »Kakor so mene preganjali, tako bodo tudi vas, ki hodite za menoj«. Zato se ne bomo dali ostrašiti. Prelahka bi bila njih zмага in zares bi tedaj bil vreden njih posmeha. Tudi se ne bomo dali zapeljati, da bi se z njimi borili z enakim orožjem zasmeha, psovke in žaljivke. Obvladati se moramo in ostati dobre volje in od svoje začrtane poti ne odnehati; smehljati se in vztrajati; tako bomo njih hudobijo premagali z dobroto.

Mnogo poguma in vztrajnosti nam je potreba zlasti še v težavah, ki spremljajo naše delo, naš poklic. Kdo je popoln in nezmojljiv? Saj pravi star pregovor: Zmotiti se, je človeško. Posebno še mlad človek, ki se šele uvaja v svoje poklicno delo, ga more mnogokrat »polomiti«. Koliko škodoželjnih pogledov, posmehov in opazk je treba prenesti? Tudi predstojnik se bo jezil in bo nevoljen nad nami... V takih primerih bomo ostali mirni in ne bomo za nobeno ceno pokazali svoje zadrege, nevolje ali celo maščevalnosti. Skušali bomo razumeti, če bo treba, da smo zaslužili grajo. Če pa se nam godi krivica, bomo

ZA MLADINO IN PROSVETO

Spoštuj prepričanje drugih!

Vsak človek ima svojo glavo, v kateri ima svoje možgane, da z njimi misli. Bog mu je dal to možnost in zato tudi On spoštuje človekovo misel. Pa četudi je ta človekova misel Njemu sovražna, mu je ne odvzame. Pusti mu svobodno, da uporablja svoja spoznanja, kakor hoče, le odgovornost mu nalaga.

Že stari so rekli: »Kolikor glav, toliko misli.« Veliko je zato vprašanje, kdo ima prav. Ni človeka, ki bi imel vedno prav: »Zmotiti se, je človeško«. Neznosen je tak človek, ki misli, da ima samo on vedno prav. Tak ni za družbo, s takim ni mogoče sodelovanje. Takšni ljudje so diktatorji — v malem in velikem okolju — in so že ogromno zla povzročili človeški družbi. Vsaka doba jih pozna in pojavljajo se na vseh področjih.

Od pamtvekov je svet razdeljen vsaj v dva velika tabora (danes rečemo: bloka): Bog — hudič, Kristus — Antikrist, resnica — laž, dobrota — zlo. Modrijani so to imenovali dualizem ali dvojno počelo. To sta dve skrajnosti, ki se izključujeta in med katerima ni sožitja in sodelovanja.

Iz filmskega sveta

POTA SODOBNEGA FILMA

Film je danes dosegel višek svoje tehnične izpopolnitve; imenujejo ga »sedmo čudo sveta«. Na področju tehnične izpopolnitve ni več mnogo pričakovati, pač pa mora zato film iskati novih poti na področju vsebinske obravnave in umetniške izdelave filmske snovi. Predvsem mora skrbeti, da ohrani tesno povezanost filma z vsakdanjim življenjem in njegovimi problemi. Pri tem je nevarnost, da bi se omejil le na površno prikazovanje modernih pridobitev družbenega in tehnično-gospodarskega napredka.

V filmskem repertoarju zadnjih let se je nagrmadilo takih plehkkih filmov z bari, avtomobili, indujskimi plesi, modnimi revijami, nočnimi lokali in podobno. To so bili predglasniki filmske krize. Publika se je naveličala takih filmov in jih odklanjala. Tako je odpovedal ameriški in evropski film.

pa skušali pojasniti, popraviti in ukreniti vse, da se v prihodnje kaj takega zopet ne pripeti.

Če se bomo tako bojevali z orožjem dobrote in odločnosti, bomo gotovo zmagali.

Človek pa je med obema, niha med njima in se zdaj bolj oklepa enega, zdaj drugega. Tako se skozi vse čase človeštvo grupira v tem vmesnem prostoru okrog imenovanih dveh počel. Cele družbe in tudi posamezniki se mnogokrat niti prav ne zavedajo, koliko so oddaljeni od ene ali druge skrajnosti, to je v koliko so si osvojili resnico ali laž. Pa tudi ni na svetu človeka, ki bi mogel reči, da poseduje popolno resnico in nikogar ne moremo ožigosati, da je poosebljena laž. Le Bog je vsa Resnica in hudič je lažnik od začetka. (NB: Dogme ali verske resnice so božje razodetje.)

V zavesti človeške zmožljivosti bomo sami postali ponižnejši čes, morda se pa le tudi jaz motim. Pa tudi z drugimi bomo bolj prizanesljivi čes, morda pa le ima prav. Za svoje mišljenje in prepričanje ima gotovo tehtne razloge. Upam in sem prepričan, da so ti razlogi pošteni in odkritosrčni. Saj poštenega »nasprotnika« se ni treba bati. Tudi on bo skušal razumeti mene in če mi že ne prizna, da imam prav, bo vsaj spoštoval moje prepričanje.

Pa se zdi, da bomo doživeli filmsko preobnovo. Sodobni veliki filmski režiserji imenujejo to iskanje novih poti v filmski umetnosti »očiščenje sveta«. Najgloblje je pri tem prodrl zelo problematični švedski režiser Ingmar Bergman. Pa tudi italijanski umetnik Fellini in z njim nekaj mladih sodelavcev ima v tem prizadevanju uspehe. V bistvu gre pri tem za prodor filma k virom človeškega dogajanja: človekovo psihološko življenje in doživljanje najbolj skrite njegove problematike. Tako se v filmih teh umetnikov kaže psihološka kompozicija in analiza človekovih in režiserjevih duševnih sestavin. Tako se na platnu ne kaže več samo zanimiva ali napeta zgodba, marveč veje s platna neko vzdušje, ki gledalce sili h globljemu doživljanju problemov, ki jih gleda in obenem doživlja v sebi. Pri tem hočejo razkinkati vso resnico, ki je pogosto ogabna, to pa ne zato, da bi v človeku vzbudili nižje nagnone, marveč da prikažejo vso tragiko zablode in trpljenja.

Tudi francoski režiser Bunuel je izdelal film te vrste pod naslovom »Dnevnik sobarice«. V njem je staro zgodbo o hinavskem Jožefu s krivdo umora prikazal zelo uspešno v moderni izdelavi.

ko dekline ima doto. Da Metkina ne bo najmanjša, mi lahko verjamete.

Tine zabrunda: »Kar pred oltar? In jaz oženjen nazaj na Dunaj, da se mi bodo vsi posmehovali: Atek, kje si pa mamico pustil?«

Metko zapeče njegovo brundanje ob teletimi dobroti. Domisli se tudi, s kakim zamehom in porogljivim poudarkom je prej omenil postarne device. Stopi k teti, da bi ji ne bilo preveč hudo, ko zve, da ji je namera spodletela.

»Vstopite, gospod Tine! Sedite! Malo potrpite, kosilo bo kmalo na mizi.«

Tine je v zadregi.

»Pa spravi se! Takoj! Še pred kosilom.«

»Če pa noče! Metka noče!«

»Ti, Metka? Gospod Tine, tega ne verjamem! Ta dobri otrok, moja Metka da po tolikih bridkosti peha od sebe srečo? Sami ste krivi, če se kuja. Sedite, spravi se! Vidim, da bi bilo bolje, če bi vaju ne silila k razgovoru na samem!«

»Teta, sreča se ne da prisiliti. Tam za gorami spi, do nje brezmejno so daljave, redko kdo jo zasledi in prebudi...«

Začudeno pogleda teta Metko.

Tine se nemirno zgane in zopet pogleda na svoj klobuk.

»Tudi ljubezen se ne da prisiliti, teta! In Tine me nima prav nič več rad!«

Vse bolj začudeno gleda teta Metko.

Vse bolj nemirno menca in stopica na hodniku Tine.

»Kakšno življenje bi bilo brez ljubezni?«

Otroški katiček

TRIJE POTEPUHI

(Po češki pripovedki)

Nekoč so živeli trije revni bratje. Da bi laže živeli, so si bili izposodili denar od oderuha. Ali ker ga niso mogli vrniti, jim je oderuh vzel bajto in jih pognal po svetu. Tako so postali potepuhi in odšli v svet srečo iskat. Le suhega kužka jim je pustil.

Hodili so, hodili in gledali na vse strani. Radi bi prišli v kako hišo, da bi se ogreli in najedli. Kajti bili so lačni in zeblo jih je.

Pa zaslišijo za seboj topot konjskih kopit. Glej, za njimi jaha oderuh. Rad bi prišel hitro v mesto. Polna torba denarja mu visi ob sedlu.

Oderuh jih pozdravi in hoče dalje. Ali potepuhi ga ustavijo in prosijo milodara iz torbe.

»Nič nimam!« pravi oderuh. »V torbi so samo računi mojih dolžnikov.«

Pa pravi najmlajši brat: »Če pa je tako, si ravno tak revež kot mi. Stopi s konja in poklekni z nami k znamenju. Poprosimo Boga, da se naš usmili.«

In je oderuh reš moral s konja. Privezali so konja k drevesu ter ukazali kužku, naj ga čuva. Sami pa so stopili k znamenju in glasno molili in prisrčno prosili Boga, naj jim pomore v nesreči.

Po molitvi pravi spet najmlajši: »Meni se vse tako zdi, da nas je Bog rešil skrbil!«

In steče h konju ter odveže torbo.

»Joj!« pravi, »vsi računi so se izpremenili v zlato!«

Zaman se oderuh zviija in zaman trdi, da je zlato vendar njegovo.

»Le torba je tvoja in četrtina zaklada!« pravijo bratje in si razdelijo zlato. Četrtno dajo oderuhu, ker je tudi on z njimi Boga za pomoč prosil.

Veselo so se bratje vrnili domov, da začno novo življenje. Nič več niso bili trdni. Veselo so žvižgali in prepevali. Najbolj veselo pa je kužek mahal z repom.

Naša muca

Naša muca, muca mala, je pa mamica postala.

Mlade mucke je dobila, na podstrešje jih je skrila.

Tu jih varuje, neguje, da še miške več ne čuje.

Včasih v sobo jih pripelje, zamijavka svoje želje:

»Mijav, mijav — deca moja veka — mama nima dosti mleka.«

Če ga bo pri nas dobila, štiri mucke bo vzgojila.

Štiri mucke — konec miši, pa bo red in mir pri hiši?

Anica Černejeva

MATIJA MALESIC:

33

V ZELENEM POLJU

koža

Metka je vse to vedela. In je pritisnila na kljuko, odprla vrata in stopila v veliko sobo.

Tine jo je prestregel na hodniku.

»Metka, ne bodi vendar tako čudna!«

To je bil spet njegov nekdanji glas. To je bil zopet tisti Tine, ki je govoril v tej kuhinji o rožah na domačem polju, o marjeticah, njegovih rožah... To je bil tisti Tine, kakršen je bil, preden je odšel k vojakom... To je bil tisti Tine, ki je zapel o marjetici, v zelenem polju roži.

Ali sedaj je bilo prepozno. V Metki so še gorele in jo pekile tiste besede, ki jih je pravkar govoril v sobici z oknom na grad. Tam se je razgalil! To je le trenutna muha, morda se mu Metka smili, zato hoče biti mehak. O, če bi začel današnji razgovor s tako mehko besedo, potem morda... Tako pa ne! Prepozno, prepozno!

Metka se je prisilila, da ga ni pogledala.

Teta je v tistem hipu odprla vrata iz kuhinje. »Sta pa hitro končala! Sem mislila, da si imata več povedati!« Ko pa je zagledala Metkin obraz, je naglo obmolknila. Tinetovega se je pa naravnost ustrašila. »Kniž božji, otroka, kaj je z vama? Kakšna pa sta?«

»Čemu ste me klicali?« je trdo rekel Tine in pogledal v kuhinjo na svoj klobuk. »Ali se nista mogli prej domeniti?«

»Mene ni nihče vprašal!« je kljubovalno in trmasto rekla Metka ter stisnila zobe, da ne bi povedala še kaj več.

»Saj nista v ljudski šoli! Nesreča vaju je že dosti tepla! Izmodrila pa vaju ni, kakor vidim! Kaj imata zopet? Brž na dan, da vaju spravim!«

»Mislim sem pustiti filozofijo, zaradi nje; iti k železnici — zaradi nje...«

»Čemu, čemu le?« se je nenadoma razjasnil tetin obraz. »Zaradi tega se vama ni treba pripraviti in si greniti življenja? Že z mojem sva nekaj nahranila, vse pokojnine tudi ne porabim, stanovanje in hrano mi plačajo študentje, potratna nisem, edino hčerko je poklical Bog k sebi...« Prenehala je dobra teta. Vselej, kadar je omenila rajno edinko, jo je prevzelo, da ni mogla zadržati solz.

Dobra, predobra teta! Njena dobrota ni Metke nikdar tako ganila, ko v tistem trenutku! Vse svoje prihranke hoče nakloniti Tinetu! Da dokonča študije in vzame Metko, njeno ljubo nečakinjo...

Tudi Tineta osupne tetina namera. V zadregi menca in mečka: »K železnici bom šel, da mi ne bo nikdar nihče mogel očitati, da mi je s svojo dobroto pomagal do kruha!«

»Ali čemu, čemu k železnici, če pa lahko dokončate študije z Metkino doto? Vsa-

Tako smo volili . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

Škocijan: VP 829 (699, 622), SP 941 (874, 859), FP 106 (112, 100), DFP 12, (KP: 23, 23).

Št. Peter na Vašinjah: VP 285 (248, 236), SP 505 (455, 503), FP 40 (49, 42), DFP 9, (KP: 24, 14).

Žitara ves: VP 374 (360, 255), SP 746 (713, 683), FP 20 (18, 25), DFP 3, (KP: 9, 9).

Tinje: VP 162 (141, 155), SP 194 (213, 198), FP 49 (48, 47), DFP 3, (KP: 2, 13).

Velikovec: VP 861 (810, 786), SP 967 (931, 1001), FP 343 (331, 337), DFP 52, (KP: 28, 13).

Važenberk: VP 570 (510, 464), SP 683 (710, 666), FP 106 (121, 143), DFP 15, (KP: 10, 14).

OKRAJ ŠMOHOR:

Brdo: VP 339 (294, 265), SP 367 (411, 363), FP 40 (46, 45), DFP 8, (KP: 5, 3).

Goriče: VP 123 (124, 107), SP 177 (180, 189), FP 15 (12, 11), DFP 7, (KP: 3, 11).

Šmohor: VP 630 (574, 525), SP 725 (768,

793), FP 359 (313, 382), DFP 62 (KP: 6, 11).

Št. Stefan v Ziljski dolini: VP 328 (318, 280), SP 509 (515, 502), FP 34 (45, 52), DFP 13, (KP: 7, 5).

Blače: VP 186 (188, 154), SP 76 (79, 57), FP 34 (36, 43), DFP 3, (KP: 3, 3).

Hanoi ni čisto izvzet

Ameriško obrambno ministrstvo je te dni objavilo, da smejo njih letalski piloti v vietnamski vojni zasledovati napadajoče severnovietnamske lovce tipa »Mig« prav na ozemlje Hanoia in Haiphonga. Ti dve mesti sta še zmerom izvzeti od bombardiranja po ameriških letalih. Podrobnosti zasledovanja severnovietnamskih lovcev ameriški javnosti niso objavili. Uradno se sklicujejo na izjavo ameriškega zunanjega ministra Deana Ruska, ki se glasi: »Ni določbe v mednarodnem pravu, ki naj bi zagotovila napadalcu nedotakljivost pred povračilnimi ukrepi.« Ameriška izvidniška letala so že često preletela Hanoi in Haiphong, vendar niso to nikoli uradno potrdili.

čila in podobe iz Avstrije — 22.40 En dan v Kibbutzu, nato konec oddaje.

ČETRTEK, 17. marca: 11.00 Šolska televizija: kratka poročila — 11.03 Medokolje — 12.00 Libanon — 6. šolska stopnja — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Tečaj angleščine — 19.00 šport — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Svetovni zbor: Dunajski pojoci dečki, vodi Truck Branss — 21.00 Iz prve roke. Kritični kulturni pogovori pod vodstvom Ersta Häusermanna — 21.40 Čas v sliki, nato konec oddaje.

PETEK, 18. marca: 10.00 Šolska televizija: Zgodnja krščanska umetnost — 11.00 Program za delavce: kratka poročila — 11.03 Neumrjoča luč — 12.30 Podobe iz Avstrije — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Dick in Doof gresta na delo. S Stanom Laurelom in Oliverjem Hadyjem — 19.00 Trg ob koncu tedna. Naš sedanji tržni obzorik — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Prenos iz Volksteatra: »Otroška morilka«; tragedija Heinricha Leopolda Wagnerja — 22.20 Čas v sliki, nato konec oddaje.

SOBOTA, 19. marca: 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za družino: Pri cvetličnem doktorju 17.30 Moda enkrat drugače. Mednarodna pomladanska moda — 17.55 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.00 Kako so gledali drugi. Doprinos za boljše poznanje sedanjega časa — 18.30 Kratka poročila — 18.40 Kaj vidimo novega? S Heinzom Conradsom — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Dunajski ljudje — dunajsko veselje. Oddaja iz podjetja Klein, z bogatim, močno spodobnim družinskim programom — 21.40 Večerna poročila. Sedem dni dogodkov — Naš nočni program Chicago — opolnoč; kriminalni film, nato konec oddaje.

Kdor gradi,

naj ne pozabi na

kvalitetno apno iz Galicije!

Že sedaj ga na željo brezplačno dostavljamo na dom. - Naš zastopnik Vas obišče na domu.

Obrnite se na njegov naslov:

Jože Blažej

Letina, p. Šmihel pri Pliberku

Velika zaloga perila blaga in volne**za moške, ženske in otroke****L. Maurer**

Klagenfurt, Alter Platz 35

KONSUM**über 100 Jahre jung****440.000**

österreichische Familien kaufen im KONSUM.

Das sind über

1,000.000

Menschen.

So viele? Das muß seinen Grund haben. Natürlich!

Der KONSUM hat Tradition, Erfahrung und ist dennoch modern, ja oft der Zeit voraus.

Darum für Menschen unserer Zeit**KONSUM****SLOVENSKE ODDAJE V RADIU**

NEDELJA, 13. 3.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 14. 3.: 14.15 Poročila, vreme, objave. — Kaj smo pripravili? (Napoved sporeda slovenskih oddaj). Športni mozaik. Prof. M. Rus: Kaj pravite k temu? 18.00 Za našo vas. — TOREK, 15. 3.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Franc Leskovšek in Koroški oktet. Beremo za vas (M. Turnšek: 21. — Stoji na rebri grad). — SREDA, 16. 3.: 14.15 Po-

ročila, vreme, objave. Kar želite — zaigramo. — ČETRTEK, 17. 3.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Ženski vokalni kvartet. Koroški kulturni pregled. — PETEK, 18. 3.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh (Domače novice). Dalmatinske narodne. Beremo za vas (M. Turnšek: 22. — Stoji na rebri grad). — SOBOTA, 19. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. 18.25 Glasbena oddaja.

MALI OGLASI

Nebenverdienst für Frauen, denen Stricken Freude bereitet, mit unserer neuen vollautomatischen Handstrickmaschine. Wohnort egal! Gewissenhaftes Anlernen gratis, auch im eigenen Heim. Schreiben Sie vertrauensvoll an „Wolltraudl“, Wien XV., Reindorfgrasse 42.

Wollversand nach allen österr. Orten für Hand- und alle anderen Strickmaschinen zu besonders günstigen Preisen. „Wolltraudl“, Wien XV., Reindorfgrasse 42.

Krompir, lep, zdrav, 3 različne sorte, prodam. — Feliks WIESER, Slovenji Plajberk, 9163 Unterbergen.

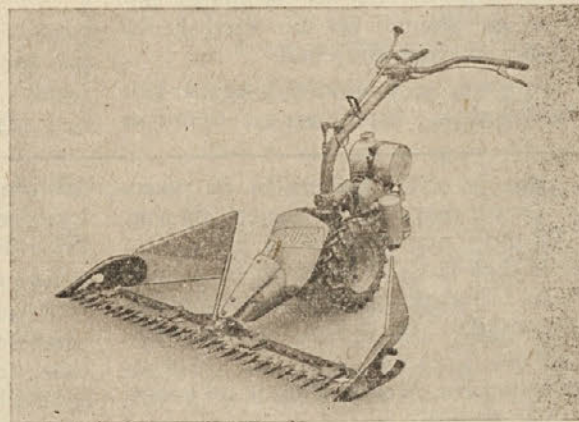

ZNAMKA ZAUPANJA GRUNDNER
Klagenfurt - Celovec
Wienergasse 10
(Promenadna cona)

INTERESENTOM V AVSTRIJI!

in po širnem svetu nudimo tehnične izdelke svetovno znanih nemških tovarn po izredno ugodnih cenah, katere so znatno nižje od domačih:

GOSPODINJSKE STROJE VSEH VRST ■ RADIOAPARATE ■ TELEVIZORJE IN MAGNETOFONE ■ ELEKTRICNE ŠIVALNE STROJE ■ KMETIJSKE STROJE (KOT NA PRIMER MOTORNE KOSILNICE ZNAMKE IRUS, MOTORNE SKROPILNICE, TRAKTORJE HOLDER, RAZNE LESNOOBDELVALNE STROJE ITD.

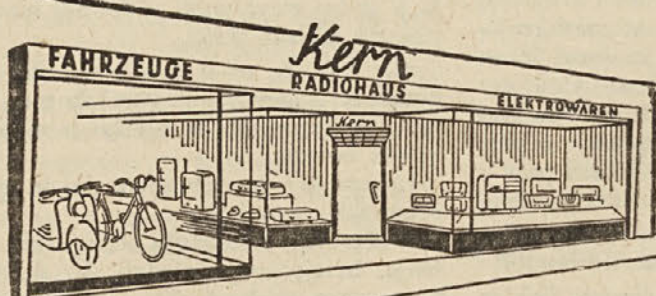

Irus-motorsilnice ER, 7 PS (11284 šil)

Export — Import
Josef Vipavc

7 STUTTGART, O., Stöckachstraße 20, WESTDEUTSCHLAND

Izkoristite ugodno priložnost in zahtevajte naše ponudbe. Odgovarjamo takoj v slovensčini. — Pošiljke odpremljamo zelo hitro in na zaželeno naslove!

Televizorje, radioaparate, gramofonske plošče, likalnike, vse vrste brivske aparate, kolesa

Radiohaus KERN
Klagenfurt, Burggasse